

[Az előadások összhangja, kivéve néhány esetet, a művésznők és művészek eszelővése, a szerepek helyes felfogása, megalkotása, kivitele mind arra mutat, hogy a társulat elég jól van összerálogatva. Játékukban nincs szembeéltés, nincs torzkép. A személyzet nagyobb része teljes öntudatában van, hogy mit miért csinál. Nem akar egyik sem érvényesülni a másik rovására. Ha a játékmenetben itt-ott kiérzett is némi dűcögés, némi zűkkenés, ezt azoknak a nehézségeknek tudjuk be, melyekkel minden újászervezett társaságnak meg kell küzdenie.

A társulat egyes erőiről már a megelőző számunkban elmondtuk véleményünket. Nagy igazságtalanságot követnénk el azonban, ha ezen utolsó alkalmat meg nem ragadnánk s ki nem emelnénk azt a nagy haladást, melyet a társulat szubrettje, Peéry Ilus első fellépése óta produkált. A művésznő nagyban beigazolta ama feltevést, hogy indiszpozíciói és időleges rekedése elmúltával teljes egészében hozza elének tudását, teljes egészében fejti ki azokat a tehetségeket, melyek igaz tudatában ez az ambiciózus lélek a deszkákra lépett. A „Tatárjárás” második előadásakor már nem a félték, nem a kezdő színtelenség, de az igazán hivatott lélek képességei nyilatkoztak meg játékában. Mi reméljük, hogy hangjának teljes kiforrása után sok élvezetes estét szerez hallgatóságának.

Hasonlóképp nagyot haladt Verő Ilona is, ki lassanként teljesen beletalálja magát szerepeibe. Nála is már több a művészi öntudat. Amellett az igyekezet mellett, mint amit e rövid idő alatt tanusított, feltétlen meg fogja állni helyét a társulat legjobbjai közt.

Különös köszönettel tartozunk még Boldis Deszdró dr. és Martincsek Károly uraknak, kik az ő kiváló zenéi képességük ragyogta-

tása mellett nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy mint kisigóték a „Varázskeringő” színehozatalakor egy kedves és felejthetetlen estét szereztek a színházi közönségnek.

*

Pénteken, szeptember hó 3-án, Bródy Sándor világot megjárt darabja, a „Tanító” ment másodikszor. J. Széll Erzsi (Tanító) játékaról ma már nem mondhatunk újabbat. Ma is az a művészi tökéletesség uralta alakítását, mely nem hagy semmi kívánni valót. Hasonlóan csak szépet mondhatnánk Földváryról is (ifj. Nagy István), kinek tehetségéről, sokoldalú képességeiről jobban és jobban meggyőződünk. Madas Pista (tanító) komoly szerepekben is megálja helyét. Jól játszottak még Fehér Ö. László (főúr), Balogh Leona (kántorkisasszony), Heltai Aladár (bérő). A játék menete azonban nem volt oly sima, mint a darab első bemutatásakor.

Szombaton, szeptember hó 4-én, a „Varázskeringő” került színpadra, a társulat újonnan szerződöttet tájgának, Bándy Rózsina első fellépésével. Ez az este volt az egész szezon fénypontja. Az előzetes kritikát, melyet Bándy Rózi művészetéről leadtunk, a művésznő teljesen beigazolta a publikum előtt is. Énekszámait nyomán meg-megújuló tapsvihar keletkezett. Háromszor-négyszer hívták a lámpák elé. Hasonló óvációkban részesült Sz. Végh Gizi is (Franci), kinek énekszámait és pompás táncát újra és újra hallani és látni akarta a publikum. Pompásan énekelte Telekán Valér (Niki) is. Igen jó alakítást mutatott be Tarnay Ilona (Frederika), Fehér Ö. László (Sigismund). Ami természetesen, Madas Pista (Joakhiim) ötletes és pompás jelenései mindvégig derült hangulatban tartották a közönséget. Ha valami kifogásolni valót találnak

ezen az estén, úgy ez a kar nagyon rossz éneke.

Vasárnap, szeptember hó 5-én, Sz. Végh Gizi fellépésével jelezve a „Tatárjárás”-t adta a társulat másodsor. Az előadás előtt azonban az igazgatóné hirtelen rosszul léte miatt lemondott s szerepét, dacára gyengélkedésének, Peéry Ilus (Mogyorósi) vette át. A művésznő játékaról véleményünket már az általános részben elmondtuk. Itt csak annyit jegyztünk meg meg, hogy ezen az estén a publikum is teljes hálaával adozott művésztének. Szerepét annyi bizottsággal kezelte, mely dicsőségére válnék egy teljesen gyaroklott színésznek. Hangja tisztában, erőteljesebben csengett le a publikum felé s élvezetes, dallamos ariájával teljesen behódította a nézőteret. Tiszteitől sejes csokorral lepték meg a művésznőt. Hasonlóképp igen szép alakítást mutatott be Verő Ilona is (Riza báróné). A gondjaira bízott szerep ma teljes egészében domborult ki kezében. Általános a vélemény, hogy a lámpával megszüntével, mely első alkalommal nagyban feszélyezte, ez estén nagyon előnyösen fejtette igen szép tehetségeit. A többi szereplőkről már az első előadások elmondtuk véleményünket.

Hétfőn, szeptember hó 6-án, Guthi Soma bohózata, „A mozgópostánál” került színpadra. A címszerep kivételét Peéry Ilusra bízta az igazgató. A belé helyezett bizalomnak a művésznő teljesen meg is felelt. Az a nagy ambíció, mely az alkotni vágyás utáni törekvés tekintetében lelkét uralja, eddigi játécai során sohasem nyilvánult meg annyira, mint éppen ma. A közönség hálás is volt művésztete iránt. Igen sikertelt napja volt Cinc Fülöp szerepében Feleki Lászlónak is. Nagyban hozzájárult az összetartultság tekintetében egyébként ki nem elégi előadás sikeréhez J. Széll Erzsi (Évike), aki mindig az igazi művészet magaslatán marad. Igen jók voltak

Relegtőle, mint valami rémes szörnyetegből, melyek közeledésére páni félelem szállja meg az embert. A tüzhely tövében, a sötét árnyékban, a puszta földön ülnek a gyerekek, szépen egymás mellett mind a négy. Areakun valami mély szomorúság ül. Szólni nem mernek egymáshoz, csak nézik egymást félve, aggóva. A legidősebb, aki már gondolkodni tud, bizonyára azon töri a fejét, hogy mért oly szomorú az anyjuk és hol maradtak ott soká az apjuk, aki megígérte, hogy vacsorát hoz nekik. Nagyon éhesek lehetnek szegénykék, mert ma már egész nap nem ettek semmit. Epedve, sóváran várják az apát... A legkisebb álmosan, fáradtan dől a falhoz és elszunnyad. Oly jól esik neki az alvás. És hiába várnak. Ő nem megy, nem mehet haza, mert egyetlen garasa sincs, amiért kenyeret vehetne...

Valami különös, eddig még sohasem tapasztalt érzés lopódzott szívébe. Mély, hosszantartó sóhaj szakadt ki kebléből s könyököt szemebe. Keserű, nehéz könyvesopp, amely lassan végig gürdült sápadt arcán és elhujt a durva, vastag bujasza közt. Maga sem tudta, hogy mi történt vele, mi ment végbe szívében. Kissé röstelte könnyeit. Hiszen ő sohasem sirt. Az ő lelke megedződött a mindennapi élet harcában s most, amikor négy apró éhezó gyermekére gondolt, akik várják, egyszerre ellágyult. De miért? Hiszen ő rég megbékült a sorsával. Az ő végzete az

örökös boldogság; egyik gyárból a másikba való vándorlás. Egy ideig dolgozik, aztán jön a felmondás, a szó nélküli elbocsátás és azután következik a nyomor. De miért?... Miért nem dolgozhat ő is úgy, mint más?... Halk zöreijel nyílt meg a gyár kapujának ajtaja s egy úr ember lépett ki az utcára.

Az ember kissé megrezgett s amint felismerte a gyárvezetőt, aki két nappal ezelőtt elbocsátotta, hirtelen távozni akart, de a gyárvezető utjút állta.

— Maga még mindig itt van? Hiába ácsorog itt és hiába könyörgök. Az ilyen ember nekünk nem kell. A részeges frátereket mi egy perig sem tűrjük, érti? Különbön máshol sem tűrik, nem bizony. A munka csak a tisztességes és józan embereké való. És most menjen, ne lássam itt többé.

Az ember kissé megsédült. Úgy érezte, mintha a gyárvezető egy óriási csapást mért volna rá. Minden szava mélyen a szívébe nyílt, s ő majd felordított fájdalomában. Ezt még sohasem mondta neki. Tehát ez volna az ő balsorsának szülője. Az alkohol annyira elbutította agyát s oly szűk és sötét korlátok közé szorította lelkét, hogy szerencsétlenségének ezen okát magától sohasem találta s azt hitte, hogy mások is ép úgy élnek, mint ő. Munkaközben örökké kábult fővel részegen nézte az egész világot. Tehát nem a sors az oka annak, hogy a gyermekei éheznek, hanem ő. Tehát egyedül ő a bűnös és min-

den vad csupán őt terhel. Igaz, szereti az italt és mindig iszik s ez az ő nyomorának a megteremtője. Kétségbeesetten nézett szét maga körül s aztán lassan megindult. Ment, ment, folyást előle, maga sem tudta, hová. A borzasztó önvád s a lelkiismeret szava hajította, tüzte. Menekülni szeretett volna, pusztulni az emberek szeme elől. Cél nélkül csatangolt a nagy város utcáin. Nem törődött senkivel és semmivel...

Az utcák mindig csendesebbek lettek. Lassan elhalt a nagy város csodás zaja, megszűnt a tompa moraj s ő nemsokára majdnem teljesen magára maradt. Újra észbe jutott az otthon, a gyermekek. És ő nem mert hazamenni, nem mert a szeme közé nézni gyermekeinek és az asszonyának. Nem és százszor nem.

Egy sötét felhő mögül kibújt a hold és szeliden mosolygva szórta szét sápadt, hideg sugarait a nagy városra. Acélos csillogásuk összehellekzett a gázlámpák fehér világosságával s ezüst foltokat rajzoltak a sötét ablaküvegekre. S az ember ment mindig előre, az egyik utcából a másikba. A szívében dúló fájdalom egy pillanatra sem szűnt meg, sőt folyást jobban és jobban égette. Sirást vált hallani maga mögött; úgy éhezó kis gyermekének jajsavát, kik kenyeret kérnek. Kenyeret az apjától, aki nyomorult, gyáva, becselen, aki eddig csak állatias szenvedélyének, az italnak hódolt. Futni sze-

még Verő Iona (Dallos Lillike), Madas Pista (Gabi), Földvári S. (Lakatos Béni), Tarnay Leona (Laura).

A keddi kabaretról már elmondtuk véleményünket.

Szerdán, szeptember hó 8-án Gárdonyi Géza falusi története, a „Falusi verebek” ment. A darab előadása általánosságban nem elégitette ki a közönséget. Talán sohasem volt a zavar, a dögös oly észrevehető, mint ezen az estén. A külső hatás eszközeiben ugyanis elég gyenge darabot nem lehet volna szabad ily késztltség mellett szírne hozni. Ezt az előadást a szereplők teljes erőmefeszítése mentette csak meg a teljes ellapulástól, Hálások vagyunk ezért Balogh Leonának, kit első hosszabb szerepében előnyösen ismert meg közönségünk. Figyelmünk fennakadt Madas Pista (Zódiás Ján) játékán is, ki hosszú jelenéseiben sem vált unalmassá. Igen jó volt még Jeszenszky D. (Zsigovics) szerepében, továbbá Földváry (a kapitány), Földváryné (Panni), Ács József (Sárléwy) és Dabis József (a bíró).

Csütörtökön, szeptember hó 9-én, busuelőadását Pásztor Árpád „A harang” című legendáját mutatta a társulat. Kiválóan jó alakítású produkált Jeszenszky Dező (Benedek tisztelő), akinek nagyhatalú jelenései, pompás előadása, nem egynek esalt a nézők között könnyű szemébe. Ma megint csak elismeréssel adózunk Peéry (Sára) és Verő (Zsófia) játékának, kik úgy énekszámait, mint játéuk tekintetében kifogástalanok voltak. Ezen az estén a többi szereplők is megtehtek minden lehető, hogy a társulat jó emlékekkel távozassék városunkból.

retett volna, hogy ne hallja a sirást, a panaszos hangot, amely kétségbevitte lelkét és pokoli kegyetlenséggel marcangolta szívet. . . S ez így tartott egész éjszaka.

Fáradtan, testileg-lelkileg megtörve ért a nagy folyóhoz. Egy pillanatra megállt, azután mintha mentő gondolata támadt volna, a hídra sietett. Belefogódzott a hid kartábjába és a halkan morajló sárga víztömeget nézte bután, kétségbeesetten. Térdel remegtek és homlokán verejtékecspepek szivárogtak.

Igen, ott vég minden szenvedésnek. Ott nincs éhség, nincs nyomor. Nincs asszony és nem kérnek kenyeret a gyermekek. Ott csak nyugalom van. De az sincs, semmi sincs. Valami azonban mégis van; igen, a megsemmisült. Elvégre minden embernek ez a végcélja, csak hogy ki-ki más módon ér el s a végén mégis csak mindenkinél egyforma a halál.

Virradni kezdett. Keloton gyöngye pír támadt az ég peremén. S minél pirosabb lett az égből, annál élesebben bontakozott ki a hajnal szürkéségéből a hatalmas város. A vörösséget aranyos zománc vonta be. Feljött a nap és esillog sugárzóünnel üntötte el a sárga folyót. Meg-megcsillantak a hőmplyögő habok, mintha törött tükördarabok uszáltak volna a víz színén.

Valaki gyöngyönd megérintette az ember vállát. Ijedten nézett hátra és midőn egy barátját látta maga előtt, nyugodtabb lett.

— Olyanformán nézed azt a piszkos vizet, mintha kedved volna megfürödni benne.

HIREK.

Gyászrovat. Nemesmitizi és esütörtöki *Mitichay* Kálmán gárda kapitány, öz. *Soest* Ottóné veje, hosszu szenvedés után a mult hó 29-én elhalálozott. A megboldogult földi maradványai a mult hó 31-én tétettek örök nyugalomra.

Írdemkeresztátadás. *Skultéti* József kir. ügyész az elmúlt héten adta át *Kurhajecz* János volt znióváraljai börtönörnek azt az érdemkeresztet, melyet a nevezett börtönőrt 40 éves hűségés szolgálatának elismeréséül a király legkegyelmesebben kitüntette. A kir. ügyész ez alkalommal igen szép beszéd kíséretében tűzte a jól megérdemelt kitüntetést a nyugalomba vonult szolga mellére. Az ünnepek átadásánál jelen voltak a törvényszék területén levő börtönörök majdnem kivétel nélkül.

Vadászszerepose. *Justh* Ödön dr., ij. *Justh* György országgyűlési képviselőnk fia, a mult hétfőn a turáni havasokban egy hatalmas barna medvét lőtt. Az elejtett vad 145 kilót nyomott.

Tenyészlődíjazás. A vármegyei lótenyésztési bizottság Kisasszony napján, szerdán, Pribóczon tenyészlődíjazást rendezett. A díjazás mindazonáltal, hogy azon a vármegyei tenyészlőnyagnak aránylag kis része volt látható, sikertelnek mondható. Különösen a három és két éves kancacsíkok sorában látunk egyenlőn nagyon szép állatot. A díjazás ideje délután 2 óra volt kitűzve s akkorra már mintegy 100—120 lo foglalta el az elővezetés színterét, ahol pár perceel két óra után a bíráló bizottság is megjelent. A bizottság elnöke *Bulyovszky* Simon földbírókos volt, tagjai: a vármegyei alispáni hivatal részéről dr. *Rakovszky* Iván, az eperjesi mentelep részéről *Kerekréthy* Miklós fő-

Pedig most már hideg van.

— És ha úgy volna? Hidd el, elég volt a nyomoruságból.

— Értelek. Különbön jó, hogy találkoztam veled. Az imént beszéltem a gyárvezetővel. Azt úzeni, hogy jőj vissza a gyárba. Az este nagyon megsajnál. Még egyszer munkába vesz, csak hogy meg kell fogadnod, hogy többé nem iszol.

Az ember a barátjára nézett. Arcán valami különös kifejezésült. Egyszerre világosabb, derűsebb lett körülötte minden. Érzelmű világában valami csodás változás ment végbe s csak most érezte, hogy melegenek a nap sugarai, mert eddig fázott, nagyon fázott.

— Megfogadom, igen megfogadom, — mondta és megindultak mindkettőn.

Már emberek jártak és kosik dübörögtek az utcákon. Az utazókat is kinyitották. S amint szólanul haladtak egymás mellett, az ember szemé egy táblára tapadt. „Bor és süresarnok.” Hirtelen megállt s majd beszivta tekintetével a fehér betűket.

— Adj kölesön egy koronát. Valami enni-valót veszek a gyermokoknak, — mondta. Amint megkapta a koronát sietve megfordult a koresma felé.

— Hová mégysz? — kérdezte barátja ámulva.

Akkor már kezében tartotta a kilincset és lázasan, sietve válaszolt:

— Majd ott a sarki péknél . . . De itt . . . Engedd meg . . . még egyszer, utóljára . . .

hadnagy, továbbá *Hudák* Endre törvényhatósági állatorvos és *Zorkóczy* Tivadar, *Veltő* Kálmán, *Dráskóczy* Árpád lótenyésztési biztagok. — Pompás látványt nyújtott, amint a bizottság nagy karusszelben vezettette elő a lovakat és pedig külön csoportokban a esikős anyakancákat, majd a három, két és egy éves kancacsíkokat. A díjakat a bizottság a következőképen osztotta ki: Csikós anyakancák díja: I. díj (60 korona) *Záborszky* Károly (Zábor), II. díj (50 korona) *Kasuba* János (Zagybesény), III. díj (40 korona) *Csierny* János (Károlyfalva). 30 koronás díjakat kaptak: *Trosztler* Adolf, *Páricska* János, *Horváth* Mihály, *Iltosko* János pedig 10 kor jutalmat kapott. — Három éves kancacsíkok díja: I. díj (40 kor.) *Fillo* Sándor (Blánica), II. díj (30 kor.) *Hiesko* József (Károlyfalva), III. díj (20 korona) *Lichner* András (Balázsfalva), IV. díj (10 korona) *Dubovecz* József (Alsósbunyva). — Két éves kancacsíkok díja: I. díj (30 korona) *Város* János (Jahodnik), II. díj (20 korona) *Bobka* György (Háj), 10 koronás díjakat kaptak: *Majorsik* János *Feleznik* József, *Lettrich* András és *Horvát* András. — Egy éves kancacsíkok díja: I. díj (20 korona) *Jeszenszky* Zsigmond (Felsőkalnok), II. díj (15 korona) *Djanis* András (Károlyfalva), 10—10 koronás díjakat pedig *Páles* Mihály, *Jeszenszky* Magde *Ferenc* és *Jeszenszky* Magde *Péter* kaptak. A lódíjazáson nagyon szépségűn érdeklődő közönség jelent meg, amely élénk figyelemmel kísérte a bizottság gondos és alapos munkáját. Nagy örömtünkre szolgál, hogy a közönség sorában nemcsak a nagyobb birtokosokat láttuk, hanem igen szép számmal kisebb gazdákat is és miután a díjak éppen ezek számára vannak kitűzve, érdeklődésük annál érdekesebb a lótenyésztés jövőjére nézve, mert a bizottság munkájából közvetlenül is megismerkedtek azokkal az irányokkal, melyeket az okszerti lótenyésztésnek követnie kell. — A díjakat a bíráló bizottság elnöke még ott a helyszínen kiosztotta.

Tűzök. Az elmúlt léten ismét két tűzszögben pusztított a tűz. Hétfőn délután *Kostyán* közönségben *Jeszenszky* *Ferenc* földbírókosnak *Berger* *Jakab* által bérelt gazdasági épületek gyuladtak ki s a benne felhalmozott gabonával és takarmánnyal együtt porrá égtek. A kár biztosítás útján megtérült. — Szerdán, e hó 8-án *Draskóczy* *Ilonán* tűtött ki a tűz, mely az egész falu pusztulásán fenyegette. A délutáni órákban *Záborszky* *Simon* gazda csútre borult lángba, mely csakhamar átcsapott *Kálniczky* *János* gabonával teli csűrre s azt a mellette levő gazdasági épületekkel együtt elhanyasztotta. A kár igen jelentékeny. A mindkét esetben megjelent nyomozásból az derült ki, hogy a tűz gyúfával játszó gyermekek által keletkezett.

Kifogott hulla. *Csiklaman* J. bisztricskai községi szolga a folyó hó 8-án bejelentette a helybeli csendőrségnek, hogy *Thomka* J. bisztricskai bíró réjje mellett a Turóc parján járó emberek egy hullát fogtak ki a vízből. A bejelentés folytán a csendőrség nyomban a színhelyre ment, hogy a szükséges előnyomozásokat megejtse. A nyomozás kolytán kitűnt, hogy a vízbeült egyént *Zmaszlak* *Józsefnek* hívják, ki Muthnára kényszerítve jött Budapestről. A vízbeültetés körülményeit azonban megállapítani nem sikerült. A hullán a külérőszak nyomai nem

találhatók nem voltak. A szerencsétlen ember minden valószínűség szerint részeg állapotban esett a vízbe és odafut.

Vigyázz a foggyverre! A mult esztendőben a Turóczi melletti füzében eddig ismeretlen ember revolverrel lövöldözött. A fegyver egyik golyója célt tévesztve, *Wessely Rudolf* gyári munkás hasonló nevű fiának a karját keresztül fúrta. A vér láttára a kisfiu sikoltozni kezdett. A sírásra köröje seroggett nép nyomban az ismeretlen lövöldöző utján vetette magát, ki azonban észrevéte a bajt, nyom nélkül elszellett. A csendőrség keresi a tettest.

Vidéki olgányok. Többször előfordult már a város nyílt térein, hogy a vidékről beözönlő idegen községbeli olgányok világos nappal nagy botrányokat csapnak. Most a csendőrség — nagyon helyesen — teljes szigorral lép fel ezekkel a csavargókkal szemben. A mult héten is három ily csavargót távolított el városunk területéről. *Kuchur József* szentpéteri, *Csizko János* zabori és *Csizko József* neozpáli cigányok. Ezek a jómadarak éppen egy kis látványosságot szándékoztak rendezni, mikor a csendőrség rajtuk ütött. A veredőket a kihágási eljárás befejezte után hazatoloncolták.

Aki felgyújtással fenyegetődik. *Miler György* ruttkai lakos a folyó hó 7-én éjjel azt jelentette a csendőrségnek, hogy egy *Vizdák János* nevezottul munkás részeg állapotban felgyújtással fenyegeti a község lakosait, a hozzá közeledőket pedig egy baltával agyon akarja verni. A csendőrök azonban a tett színhelyére mentek s éppen abban a pillanabban értek az örvjögő lakására, mikor az egy kézilámpa petroleumentartalmát a háztetőre üntötte azzal a szándékkal, hogy azt meggyujtsa. A csendőrök csak hosszú küzdelem után tudták a dühöngőt megfékezni, kit azután a községi fogházba kísérték be, hogy a mámor elmúlása után átadhassák a bűntető bíróságnak.

Olvasónk figyelme! felhívjuk a lapunkban közölt Steiner-féle hirdetésre.

Lapunk mult számában megírtuk, hogy *Patsch Kálmán* divatrukkoló a legdivatosabb cikkekekkel és a legolcsóbb árak számításával csakhamar meg fogja hódítani a vásárló közönséget. Most ezen híradásunkat azzal egészítjük ki, hogy a most alakult egész éves áru már megérkeztek és így az összes divatrukkókat ott beszerezhetők.

Az orvoskongresszus sikere. Kétségtelen, hogy az orvoskongresszus legfőbb sikerét azok a tudományos előadások képezik, amelyekkel a multvilág orvosi kapacitásai tartottak azokról az elterjedt betegségekről, melyeknek mélyére még nem hatolt a tudomány. Ez előadások legtöbbje a vakbéglyuladás, gumókór, a rák és az idgébajok körül forgott. Különösen az utóbbiak érdeklik az orvosvilágot, miután manapság a mértani haladvány arányában terjed az idgébeteg emberek száma. Aki népszerűen tudományos előadásban kívánja ismerni a különféle ideg-

bajok természetrajzát, az kérje egy levelezőlapra, lapunkra való hivatkozással, az „Értekezés a villamos gyógyászmódról” című könyvet, melyet ingyen és bérmentve küld bárminek az Elektro Vitalizer Orvosi Rendelő Intézet Budapest, Károly-körút 2., félémelet 50. sz.

Ha szélessége van sírkőre, azt olcsón és prima kivitelben kizárólagos Steiner Lajos sírkőüzletében vásárolja meg. Jó munka csak fölem várható; ha más ajánl, az rossz, tessék visszatartani, bizonyítja a naponta beérkező számos köszönvény, melyek bárki által megtekinthetőek.

Steiner Lajos sírkőüzlete

Turócszentmártonban, fűtca.

Óriási választék a legfinomabb márvány, gránit, sienit sírkövekben. Már 40—3000 koronáig terjedő árakban kaphatók! — Az összes kőfaragómunkák és javítások elvállaltatnak. Szolid kiszolgálás!

KÖZGAZDASÁG.

Gyenge buzatermésünk okai.

Sok igazsága van a magyar gazdának, amikor a silány buzatermésnek okául a mostoha időjárás viszonyokat állítja oda, de nincs mindenben igaza. Önmagában, jobban mondván hisz gazdasági rendszerében is keresse az okokat, mert a helytelenül folytatott gazdálkodás legalább is annyiban járul hozzá a rossz terméshez, mint a rossz időjárás.

Egyik legnagyobb hibát, amit gazdáink elkövetnek, hogy igen sokan még ma sem alkalmaznak tarlóhántást, hanem a tarlókat csak késő ősszel vetés alá szánják fel. Ennek az eljárásnak — egyebektől eltekintve — az a nagy hátránya van, hogy az augusztusban rendszeresen beálló szárazság annyira kiszáritja, annyira megkeményíti a talajt, hogy azt felszántani nem lehet s ennek következtében meg kell várni az őszi esőzésekét, hogy a vetésre valamennyire is elő lehessen készíteni a talajt, a nagyon elkésett vetés pedig már jó termést nem adhat. Ha ellenben a tarlót tárcsás boronával feltörjük, avagy ennek híján eke segélyával vékonyan leszártjuk azonnal aratás után, akkor egyrészt a hajcsóvesség megszakításával több víz marad a talajban, tehát legalább némi nedvességet megtart az, másrészt az őszi száritás szárazság esetén is könnyen végezhető az összes nem tömődött talajon s így idejében vehetünk, ami már magában véve is biztosítja a jobb termést. El ne mulasszuk tehát a tarlót-

törést s erre a célra lehetőleg tárcsás boronát használjunk.

Ne kíséreltezzünk külföldi búzákkal, mert a magyar buza egyrészt jobban türi a szárazságot, másrészt késői vetés esetén tavasszal legjobban bokrosodik s legkorábban érke be, ami rendkívül fontos dolog. Azonban használnunk tiszta, egészséges vetőmagot s ne sajnáljuk időközönként a magcserére némi áldozatot hozni. Különösen pedig abban az esetben, ha bármi oknál fogva csak későn tudunk vetni, ne sajnáljuk a vetőmagot, vessünk sűrűn, mert a ritka vetés sanyaru viszonyok között jobban bokrosodik ugyan, de későn érke s korai forróság esetén csúsz terem.

Egy további nagy hiba, hogy a kikélt buza ápolására a magyar gazda nagyon kevés szult fektet s pl. buzáját még az esetben sem gyomlaltatja tavasszal, ha az nagyon gyomos. Pedig különösen a gyenge vetés nem képes a gyomokkal megbirkózni s egy-két méter-mázsával bizonyosan kevesebb termést ad, mintha idejében meg lett volna gyomlálva, miáltal nemcsak a beárnyékolástól mentették volna meg, de attól is, hogy a gyom a talaj táplálónyagát elszívja. Végül még egy nagyon fontos dolog van, amit figyelmen kívül hagyni nem szabad s ez a trágyázás kérdése. Ha minden munkáját jól megoldja is a talajnak, mégsem adhat az új termést, ha nincs kellő trágyaerőben. S mert a közvetlen istállótrágyában a buzavetés megdől, a legmelegebben ajánlható, hogy közvetlenül a vetőszántás előtt 150 kg. szuperfoszfátot szórjanak ki katasztr. holdanként, mert számtalan tapasztalat igazolja, hogy a szuperfoszfát a termést nagyon is hasznos hajtóan növeli. Sőt abban az esetben, ha az illető talaj 2—3 év óta nem kapott istállótrágyát, a szuperfoszfát hatását nitrogéntrágyával is jelentősen fokozhatjuk olyan módon, hogy ugyancsak vetőszántás előtt 60 kilogr. kénvas ammóniákat is adunk, hogy ha nincs a földben méz, mit ugy lehet megtudni, hogy sóssalval leöntve, a mézszegény föld nem pezseg; vetés után 20 kg., tavasszal pedig 40 kg. chilis-érotomot szórunk ki. Ez utóbbi eljárás csak az esetben ajánlható, ha a föld sovány, ha ellenben a föld kövér, elegendő a szuperfoszfát is, amely egymagában is 2—4 méter-mázsával fogja a termést fokozni.

Kisiparosok gépessége. Gyakran előfordul, hogy egyes iparosok az őket megillető gégyári különösen külföldi cégek ügyintézői révén gépeket vesznek hitelbe azon reményben, hogy azokat az állam töltik utólagosan átveszi és nekik használatra átengedi. Erre való tekintettel a pozsonyi kereskedelmi és iparkamara figyelmezteli az érdekelteket, hogy a kereskedelmiügyi min. kir. miniszter ut az ily gépeket az egyes segélyért folytatódó iparosoktól át nem veszi s így az iparosok csak maguknak okoznak kárt, ha ügyintézők unszolására ily irreális ügyleteket kötnék.

IRODALOM.

Jó Pajtás. E cím alatt új képes gyermeklap indult meg, amely alighanem nagy szerepet fog jutni rövid idő alatt a magyar gyermekirodalomban. Első számából, programjából

Svehla János és Paulovics Béla
= első turóczi sírkőraktára! =

SÍRKÖVEK

Svehla János
Kárpitos, butor-raktáros
termelési vállalatánál

TURÓCSZENTMÁRTONBAN.

Mindenféle kőfaragómunkák, valamint javítások elvállaltatnak!

Szolid és figyelmes kiszolgálás!

A legkitűnőbb minőségű, valódi karrarai és hazai természetes márvány és gránit, — továbbá többféle színű veronai márvány, sziléziai, svéd és görög gránit, labrador stb.

60—2000 koronáig terjedő árakban kaphatók

s munkatársai nevéből ítélve, új hangokat pendít meg; friss, eleven, a gyermek lelkét okosan foglalkoztató. Szépirodalom, művészet, tudomány, játék, sport és testedzés — mind eszköz benne a gyermek lelki életének harmonikus fejlesztésére. Elbeszélések, versek, a gyermek felfogásához mért ismeretterjesztő cikkek, regény, állandó játék- és sportvartal elmélesítő rojtrény — szóval minden megvan benne, ami a gyermeket érdekli, olvasási kedvét föléleszti és állandóan ébren tartja. A „Jó Pajtás” szerkesztője Sebők Zsigmond, a kitaláló ifjusági író, a „Maczkó történetei”-nek kedvelt szerzője, főmunkatársa Benedek Elek, a magyar ifjuság legtelegesebb és legmelegebb kedélyt írója. Cikkeit, elbeszéléseit, verseit Lévay József, Mikszáth Kálmán, Rákosi Viktor, Ábrányi Emil, Kozma Andor, Molnár Ferenc, Szöllösi Zsigmond, Radó Antal, Lipsey Ádám írják s rajtuk kívül a jeles írók és költők egész serege. A „Jó Pajtás” illusztrációi is új nyomokat törnek: egyenesen, közvetlenül a gyermek fantáziáját ragadják meg, hogy fogékonyra tegyék szemléletét szép dolgok élvezésére s élesítik megfigyelő képességét. Az új lap bő tartalmában minden gyermek megtalálja a magáét s mindenből a lehető legjobbat kapja. Tartalmának gazdagságához és kiállításának szépségéhez képest nagyon olcsó: előfizetési ára egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. Egyes szám ára 20 fillér. Az előfizetések a „Jó Pajtás” kiadója, a Franklin-Társulat címére (Buda-pest, IV., Egyetem-utca 4.) küldendők. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadó.

Szerkesztésért felőlős: Dugovich Titus.
Helyettes szerkesztő: Boldizsár Boldizsár.
Kiadótulajdonos: Moskóczi Ferencné.

להשן טובה תבתנו

Igen tisztelt vendégeimnek, ismerőseimnek s jóbarátainknak a közeledő zsidó ünnepek alkalmából

Boldog újévet

kívánok! Rösler József,
a „Dom”-szálló bérloje.

Wix Miksa

épületüvegezési vállalata
Turócszentmárton.

Elvállal mindenféle üvegezés
olcsó árak mellett.

Dúsraktár porcellán-, üveg-
és kinaezüst-árakban.

Vadon termő, hegyi gyümölcsből
készült, legfinomabb zamatu

málnaszörpöt

5 kilós bádogdobozokban 7 koronáért
bérmentve szállít Gazdik János
gyógyszerész Körmöczbányán.

PATSCH KÁLMÁN DIVATÁRUHÁZA

TURÓCSZENTMÁRTON, FÖTÉR.

Ezuton is van szerencsém a tisztelt közönség szives tudomására hozni, hogy Turócszentmártonban, Fötér, a volt Kmet-féle üzlethelyiségben

DIVATÁRUHÁZAT

nyitottam. — Áruházamban állandóan raktáron lesznek mint különlegességek: valódi „Kobrak”-cipők, Pichler- és J. Button-féle valódi angol kalapok, vászonkülönlegességek stb., továbbá mindazon divatujdonságok, melyek a t. vásárlóközönség igényeit és izlését kielégítik. Céлом szolid kiszolgálással, jutányos árszámítással a t. közönség nagybecsű bizalmát minden irányban kiérdemelni. Mély tisztelettel

== Patsch Kálmán. ==

Magyar
forrás!

Húgyhajtó és húgysavoldó

Magyar
forrás!

Szultán-forrás

Nagyon kellemes, tiszta ízű, szénsavban gazdag, lithion-tartalmu ásványviz.

Gyógyító és üdítő ital!

Dus Lithion-tartalmu következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok esetében, továbbá a légző- és emésztőszervek hurutos bajainak gyógyítására.

SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat.

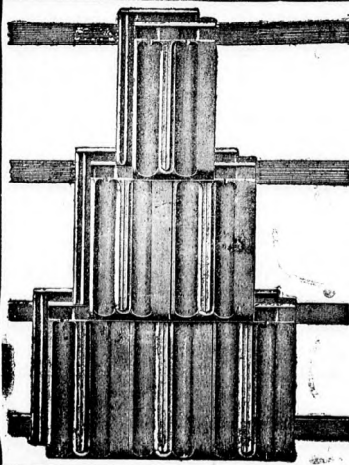
Kútkezelőség és központi iroda: Igazgatóság: BUDAPEST,
== EPERJES. == IV., Ferenc József-rakpart 22. sz.

Kapható külföldön a következő városokban: Brüssel, Páris, London, Newyork, Ostendében.

Telefon Eperjesen: 74.

Telefon Budapesten: 111—93.

Vezérképviselő: Moskóczi József, Turócszentmárton.

Schulz Gőztégglagyarak R. T.

Szúcsány (Ks.-Od. vasút)
és Turócszentmárton

gőztégglagyarak szállítanak:

Francia kettőshornyolt-, hornyolt- és hódfarku fedélserepet, alagcsöveket, nyersfalazati és idomtéglákat vízhatlan, fagyellenálló, egyenletes minőségben. Minden iparágaknak megfelelő chamotte és tűzálló téglákat.

Építési vállalata

szerkeszt és épít: minden alaku gyári ké-
ményeket, kazánbefalazásokat, tüze-
lési berendezéseket jótállás mellett.

Központi iroda: Szucsány. Elárusító-
hely Turócszentmártonban,
Bindfeld Ármín czégnél.

HÉDA B.

fűszer- és csemegekereskedése
 Turócszentmárton, főtér.

Peek Frean & Co. Ltd.
 London teasütemények,
 szőlő, barack, körte, alma
 stb. gyümölcsök!

Nagy liszt- és kávéraktár!

Haltenberger Béla

Kassa

ruhafestő, vegytisztító és gőz-
 mosó gépjárműk képviselője:

Reisz Lipótné, Turócszentmárton.

Nagy választék női és gyermekkalapokban

Felhívom ugy a nagyérdemű
 fogyasztóközönség, mint a t.
 kereskedők figyelmét a leg-
 jobban bevezetett

ECETSZESZ- GYÁRAMRA.

Ájánok nem faszából, hanem
 tisztia alkoholból készült ecetet,
 ugy nagyban, mint kicsinyben.

Strelinger Sándor

Turócszentmárton.

50 korona heti bér

vagy 50—60% provízió jut minden-
 kinek, aki **aluminium ajtófelírás**
 és **áruim** terjesztését elvállalja. —
 Nagyszerű ajándékok. A képviselőt
 mint mellékfoglalkozás is üzhető.
 Aluminium áruk játszva eladhatók.
 Felvilágosítás és minták ingyen. —
 Ne mulassza el senki érdeklődni.
 Levelező-Lap elégséges. — Cim:

Anton Hruby, Müglitz (Mähren).

Akar nősülni? Hölgyektől (ezek kö-
 zött törvénytelen gyer-
 mekekkel, testi hibával stb.) 5—500,000
 korona **vagyonnal** fel vagyunk hatalmazva
 megfelelő férjet keresni. Csakis urak (ha
 vagyonnélküliek is), akiknek komoly szán-
 dékuk van és **gyors házassághoz** akadály
 nincsen, irjanak e címre: **L. Schlesinger,**
Berlin 18. (Deutschland).

„KEGYELET“ TEMETKEZÉSI VÁLLALAT ...

TURÓCSZENTMÁRTON, KUFFLER-FÉLE HÁZ
 (AZ „IPARBANK“ VOLT HELYSÉGEIBEN)

Elvállalja a legegyszerűbb és leg-
 fényesebb temetések rendezését
 helyben és vidéken. — **Koporsók,**
koszorúk és mindennemű gyász-
cikkek óriási választékú raktára!

Jutányos
 árak!

Jutányos
 árak!

Elárusító **REISZ LIPÓT**
 női divatkereskedő.

Áki legjobban szerkesztett, teljesen
 független és nagy napilapot jártni
 óhajt, az fizesse elő

Az Ujság-ot!

Előfizetési árak:

Egy évre K 28— | Negyedévre K 7—
 Félévre „ 14— | Egy hónapra „ 2-40

Az Ujság terjedelme rendszeren 28—32—36 oldal.
 Vasárnap és ünnepnapokon 60—100 oldal.

Megrendelési cím:

AZ UJSÁG kiadóhivatala

Budapest, VII. kerület, Rákóczi-ut 54. szám.

Fényképezési gépek és az összes kellékek

kitűnő minőségben
és olcsó áron

Moskóczi Ferenczné

könyvkereskedésében
Turócszentmártonban
kaphatók.

FELVIDÉKI HIRADÓ

P O L I T I K A I   H E T I L A P

Hírdetéseket felvesz lapunk kiadóhivatala és az Általános Tudósító Vidéki lapok központi hírdetési osztálya Budapest VII., Erzsébet-kürt 41.

Előfizetési árak:

Égész évre 8 korona
Fél évre 4 korona
Negyed évre 2 korona
Egy szám ára 20 fillér
Nyilttér sora 40 fillér

Az iskolai sztrájk.

Amióta a porosz-lengyel népiskolákban megpróbálkoztak vele, azóta fel-feltűri a fejét nálunk is annak a gondolata, hogy az iskoláknak tulajdonított magyarosító iránnyal szemben ezzel az eszközzel szálljanak sikra.

A dolog immár két éve kísért, itt-ott a magvalóság némi stádiumában is. Számos esetről hoztunk hírt, ahol a szülők a gyermekek között kiosztott tankönyveket megsemmisítve, tiltakoztak a magyar nyelv tanítása ellen. Már eddig is történtek tehát egyes kísérletek e téren, ezek azonban még mindig nem voltak olyan komoly jellegűek, hogy azokkal mint a szervezett nemzeti-ségi mozgalom megnyilvánulásaival foglalkozni kellett volna.

Ami azonban eddig csak a példa ragadós természetére való vonatkozással, ötletszerűleg és szórva-yosan történt, az most — amint látszik — úgy készítették elő, hogy úgy föllépésével, mint arányaiban is a tömeges iskolai sztrájk jellegét viselje.

Sietünk annak a kijelentésével, hogy a tótajku növendékeinknek az iskolától való ilyen hirtelen és egyöntetű elvonását nem tartjuk lehetségesnek. Itt a tót nemzetiségi központnak minden parancsa, minden fenyegetése hiu erőlködésé válik.

A legféktelenebb izgatás helyein is föl kell ugyanis tételeznünk valamely kis rokonszenvet az iskola és a nép között; ezen az érzésen, amely a gyermekekben való szoros kapcsolatot révén él, megcsokonul majd a tót központ által rosszakaratulag oda fordított gyegver talán. De nem is tartjuk olyan szervezettnek a tót nemzetiségi táborn, hogy az a legkisebb intésre teljes készséggel megmozduljon s magát a központot legkevésbé tekintélyesnek arra, hogy az ilyen nagyarányu mozgalom megindítására elég erős legyen.

A dologgal azonban mégis foglalkoznunk kell, először, mert a terv maga fenyegeti az iskolai törvények

pontos végrehajtásának lehetőségét és azért is, mert a nép érdeke is úgy kívánja ezt. Megismétlődnék ugyanis az a sok eset, amikor az eszközül fölhasznált név vakon rohant vesztébe, amig háta mögött a vezérkar önelégült mosollyal dörzsölte kezeit. A dolognak ez a része már a hatóságoknak abba a köteleességébe vág, amellyel a lakosságnak békéje és vagyona fölött örködni hivatottak.

Mert akármilyen arányban üti is föl a fejét ez az újabb mozgalom, az iskolaiügyet érintő erkölcsi kártól eltekintve, számolni kell azokkal a következményekkel, amelyek a kihágást közvetlen elkövető népet föltétlenül érni fogják akkor, amikor a törvény majd a megtorlást keresni lesz kénytelen.

A nép békéje és anyagi érdekeinek megóvása is vannak olyan szempontok, amelyek ennek a dolognak elbírálásánál az iskolaiügyek zavartalan működésének kiválasztása mellett egy színvonalra esnek. Legalább is. Mert ha arról az oldalról nézzük a készülő eseményeket, hogy itt a tót nemzetiségi párt a nép érdekei előmozdításának hazug jelszavaival dolgozik majd, tehát éppen ellenkezőjével annak, amit céloz: úgy ezt a részt kell tekintenünk különösen olyanannak, amely az ellensúlyozó lépések ütközőjét képezni fogja.

Igy látva a dolgokat, könnyebben találjuk meg az utat is a megoldás felé.

Mert amig a néppel való érintkezésben alig érhetünk el valami eredményt annak hangoztatásával, hogy ne veszélyeztessék az iskolaiügy menetét, ha a központtól esetleg vállalt köteleességük éppen ezt célozza, addig több kilátása lehet annak a felvilágosításnak, hogy itt tulajdonképpen a saját biztonságának és vagyonának kockára tevéséről van szó.

Hogy a terv ismét fölmerült, bizonyára szükségük van rá. Az iskola mindig féltett bástyájukat képezte, nem szívesen vonulnak ki tehát belőle. A törvény szakaszai között el-elbujkálva, a legutóbbi időkig sike-

rült is nekik az iskola falait megkönyvékezni. Sokszor csak akkor tűntek már föl, amikor egy-egy csinyjűk napfényre került. Ott voltak az elemi iskola padjai előtt a tanítók, vagy az iskolai elnökök személyében, befészkelődtek a középiskolák ifjúsága közé, hol titkos társulatokat alapítottak és föl-föl bukkantak az egyetemen is már mint kész, hangos agitátorok.

Az anyagi segélyeket a különböző tót alapítványok forrásai adták, kiapadhatatlan kutját képezvén azoknak az eszközöknek, amelyekkel az ifjú először csak megnyerni és később megtartani, megvenni törekedtek.

Minden kevés már. Az elemi növendéknek itt-ott még lézengő ilyen „Jóhiszemű” iskolamestere, a titkos diák-klubok, az egyetem szervezett nemzetiségi ifjúsága, az alapítványok, a lélekvásárlás már nem elégíti ki őket. Ezek segítségével, úgy látszik, elég anyagot termelni még sem tudnak s az utolsó elhatározó lépésre szánták magukat, amely, ha sikerül, azt a reményt hordja magában, hogy a széles arányu föllépés más, nekik kedvezőbb elhatározásra bírja a hatalmat s emellett alkalmas arra is, hogy a nemzetiségi párt erejét begyakorolja, sőt vele esetleg kérékdenjen is és nem utolsó eredmény az sem, hogy a külföld ismét tudomást vesz létezéséről.

Amilyen képtelen tervnek látjuk azt mi, azt kellene hinnünk, hogy erre a végső elkeseredés indítja őket, amely nem számol avval, hogy milyen hosszú lép, ha már a lépésre elhatározta magát. Csakhogy az a sötétebe való ugrás nem lehet a kétségbe esett ember meg nem fontolt lépése, mert hiszen ha lesz belőle valami, előre készült terv szerint történik majd és biztos számításra arra nézve, hogy a világ azt a mártír, a szenvedő, az elnyomott tót nép végső elszántóságának fogja minősíteni.

Furfang ez tehát és nem szükség-szülte komoly mozgalom.

A dolognak ez a része az eseményeket mozgatók felé tereli figyelmünket, ami az orvoslás nehezebbik részét juttatja eszünkbe, azt ugyanis, amely a vezérkar mozgatój erejének helyi megbénítására vonatkozik. Mert nem használ az orvosság már ott, ahol a kór teljesen kifejlődött, csiráiban kell elfojtani azt.

—ár.

A Slovenský Týždenník furva támadást intézett vármegyénk kir. tanfelügyelője ellen, amiért a helybeli ág. evang. iskola egyik, kötelességét nem teljesítő tanítónőjével szemben a törvény rendelkezései szerint megtört lépéseket tett. A tót nemzetiségi sajtó tehát ebben az ügyben sem állott el azon szokásától, hogy a tisztviselő ellen hájszát indít mindannyiszor, valahányszor azok a törvény által megszabott kötelességek teljesítésében az ő szélső fel fogásukkal összekötözésbe kerülni kénytelenek. És következetes akart lenni ez a lap önmagához abban is, hogy az ilyen támadások intézésében soha sem a dolog lényegére vonatkozó tárgyalással beszél, hanem azt támadja, aki kötelességének teljesítésében arra legkevésbébb szolgált rá: az eljáró tisztviselőt t. i., aki az adott körülmények között mást, mint amit a törvény elbe szab, nem is tehetett. Azt támadja tehát itt is, ami törvény szerinti, ami jogos és oltalmába veszi azt, ami a törvényszegéssel és kötelességmulasztással azonos. Ez a lap különösen előljár ott, ahol a tisztviselő megtámadásáról van szó. És mert különös kedve telik az emberek meghurcolásában, megkülönböztetett figyelmet érdemel azok részéről, akik a tisztviselői kar hivatalos eljárásának védelmére hivatottak. Mert ez nem a lap és a meghurcolt tisztviselő

ügye csupán, hanem mindnyájunké. Mindazok, akik hivatásuk teljesítése közben bármikor kerülhetnek olyan helyzetbe, hogy a Slovenský Týždenník és társai támadásaira rászólgálnak. És nem kell itt elsiklani azzal a magyarázattal, hogy a tót szélsők támadása dicséret a magyarnak. Nem igaz, legalább nem egészen. Ők ugyanis nem a cselekedetet támadják meg, hanem a személyt magát. Ennek pedig senki sem teszi ki magát szívesen. És mert ezek a meghurcolások a tót nemzetiségi lapokban szigorú rendszerré váltak már, nem kell-e tartani attól, hogy a magyar tisztviselőket ez némi tartózkodásra fogja utalni az ügyviteli és kezelés határozott rovására? Mert hiszen nyilvánvaló, hogy a meghurcolások rendszerre a tót nemzetiségi részéről bizonyos terrorizmust céloz, amellyel a magyar tisztviselők tevékenységét megszorítani akarják.

A Csas újabb szöveget intéz a tót szülők-höz, hogy gyermekeiket most már, amikor Apponyi törvényei a tót szellemet jól leteletenné tették, a cseh iskolákba járassák. Mert rövid két év leforgása is megtaníthatja őket — ugymond — arra, hogy iskoláikban nemcsak a nyelv, hanem a szellem is magyarosodik azoknak a tanítóknak a révén, akik röviddel ezelőtt még lelkes apostolai voltak a szláv gondolatnak s akiket ma az államszervek függő helyzetbe hoztak már. Itt nincs mit remélni többé; akik a szlávizmus tiszta forrásából inni akartok, gyertek el közeink.

Építsünk munkásházákat!

A fővárosi lapok legutóbbi számaiban olvastuk ezt a kis hírt, amely bennünk méltan irigységet kelt és azt a vágyat, vajha az illetékes körök figyelmét felhívhatnók és

nálunk is utánoznák a békésmegyecieket.

Békés vármegye törvényhatósága újabban 500.000 korona kölcsönt vett föl munkásházák építésére. A nyáron Orosházán, Békéssámsónban, Nagyszénáson, Endrődön, Mezőberényben és Dobozon serényen folyt az építés és a tervezett háromszázötven munkásházából a fele fölépült. Nagy örömet keltett az érdekelt munkásosztálynál a földmívelésügyi miniszter leirata, aki nemcsak a munkásházák kölcsönének leterlesztésére szolgál s 2%-os kamatterhet vállalta el tárcája terhére mindaddig, ameddig a kölcsön fömáll, hanem leiratában kijelenti, hogy a munkásosztálynak otthona megszerzését menél inkább megkönnyíteni óhajtván, a munkásházák építése folytán keletkező utcaék és terek vételárának törlesztését tárcája terhére vezetői, valamint a tervező, fölosztó és egyéb mérnöki költségeket is elvállalja. A költségek fedezésére Békés vármegye alispánja kezeibe 20.000 koronát utalványozott. Megemlíti, hogy legközelebb Orosházán 22, Sámsonban 18, Nagyszénáson 28, Endrődön 25, Mezőberényben 12 és Dobozon 17 munkásházát vonul be saját hajlékába.

Most, hogy „öszbe esavarodott a természet feje” és kiszáradtak a szép munkásházák, 166 munkásmester feleségével, ifjastólfiastól költözik be nagy szívből ürvendésekk között a maga fészkébe. Békés vármegyében, ahol már százakra megy azok száma, akik az utóbbi évek során saját házi tűzhelyüket elfoglalták.

Hogyan eshetett meg Békésben és másutt a munkások otthonterzése?

Egy áldott törvény tette azt lehetővé! Az a törvény, mely a munkásházáról szól. A munkásházáról szóló törvény szerint mindazonokon a helyeken, ahol legalább tíz munkás kéri a képviselőtestületet, hogy hátraozza el a munkásházák építését és a képviselő-

TÁRCA.

Egy csók.

— A „Felvidéki Híradó” eredeti tárcája. —
Irtá: Tomori Jenő.

I.

Tegnap még tehetetlen mérgében irigyen dudorászta körül a hervasztó őszi szél az ablaktáblákat, amelyek mögött egész tavaszi pompában nyilottak a virágbokrok. Most pedig hangos kárörömmel ujjong, amint a viruló szép virágfejek egymásután hullanak alá.

Margit asszony ollóval kövér kis kezében, kiméltlen pusztitát végzett dédelgetett virágos házában és a bútské szegfű, a halvány fubarózsaszálak egymásután kerültek az életlen hideg drótra.

A szép asszony, míg koszuába fonta kedvelt virágait, esőndésen elmerengett valami régi, nagyon távoli emléken. Ijedten rezgett össze, mikor férje szokott lármás gyorsaságával benyitott az ajtón.

Az éles drót felkarcolta a finom, hófehér bőrt és sötétlő érben bugyant elő a forró piros vér. A férfi egy megkopaszodott tizletembertől kitelhelő gyöngédszeggel igyekezett azon, hogy kendőjével elalítsa a vérzést. Szeliden körhözta az asszonyt:

— Látja, kedvesem, a szobaleány több szakértelemmel fonta volna meg azt a koszu-

rut és annak a szegény, porladó, rimelő poétának pedig már nem sok vizgatást nyujt, hogy maga vérhullásával öntözte a sírjára kerülő virágokat.

Inkább jömdullattal, mint gunnyal beszélt, de az asszony gyönyörű, szép fehér arca mégis lángbarobult.

— Sohase restelje, hogy rajtaértem, — folytatta a jó ember, — csak nem leszek féltékeny egy esőndés halottra, aki mig élt, szerelmes verseket irogatott egy szép, szőke leánynak, aki most már az én feleségem. Ő pedig meghalt, talán jobban is járt így, mert semmiképpen sem volt életrevaló. Vigyen virágot sírjára, meg is könnyezheti, ha úgy tetszik, de kérem, hogy az esőtök nekem áldozza, mert magával szeretnék ma premiérre menni...

Szólt és lehajolt felesége homlokához, hogy gyöngéd esőkkel bizonyítsa, hogy kiéssé maga is meg van hatva, már amennyire ilyen érzést a Brunner és Társa cég főnöke magának megengedhet.

II.

A temető elhagyott, kétszeresen szomorú zugába vezette az elegáns, szép asszonyt egy sírózó gyerek. Bestuppelt, jeltelen hantok között kanyargott oda a sárga levelekkel borított út és az avar éles zörgésében szeliden gyűjtött el a szoknya selymének esőndés zizegése. Mikor a keresett sírra rámutatott a

gyerek, Margit asszony ijedten tekintett oda.

A gondosan fölhanolt sírra egy gyászruhás nő borult. Vékony, sovány teste néhánha göröcsösen vonaglott, elárulta a lélek viharzó, nagy keservét.

Valami rokonféle lesz, gondolta magában a szép asszony. Ugyan sohase hallotta, hogy a költőnek maradt volna élő atyafisága. Pertényi habozás után a sír felé közeledett, hogy koszorúját letegye az egyszerű keresztjára, amolyen már másik is diszlett. A zajra fölrezzent a gyászruhás hölgy, sápadt, keskeny arcából két könnyeborított fekete szem nézett Margit asszonyra, észrevehető megdöbbenéssel.

Ő az, csakugyan ő az, — mormolta magában a leány, miáltal fűrészű tekintete az arc minden apró vonásán végigszaladt. Margit ezalatt rövid imát mondott és prémjéből kirázva a belekapaszkozó száraz leveleket, indult akart. Ekkor fölemelkedett a másik hölgy. Maga volt a szenvedés ez a türeklony, bánatos alak. Hangja is színtelen, tönpa volt.

Bocsánssan meg, asszonyom, hogy megszólitani bátorkodom, de ez a hely, ahol most állunk, megszüntet minden társadalmi különbséget. Az én jó szellemem vezette kegyedet most e sírhoz, hogy egy szegény, nagybeteg lélek őszinte vallomással könnyűhessen a gyötrelmeim. Ily vallomással tartozom kegyednek, asszonyom, mert egyszer régen, egy kárhözatos, udvös éjszakan elraboltam egy édes, drága valamit, egy udvö-